

Sygn. akt I ACa 98/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 lipca 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący : SSA Joanna Walentkiewicz – Witkowska

Sędziowie : SA Lilla Mateuszczyk

SO del. Elżbieta Gawryszczak (spr .)

Protokolant: stażysta Iga Kowalska

po rozpoznaniu w dniu 22 lipca 2016 r. w Łodzi na rozprawie

sprawy z powództwa **J. J.**

przeciwko **Skarbowi Państwa – Sądowi Rejonowemu w Wejherowie, Sądowi Rejonowemu Gdańsk - Południe w Gdańsku, Sądowi Okręgowemu w Gdańsku, Sądowi Apelacyjnemu w Gdańsku, Sądowi Rejonowemu w Białymstoku, Sądowi Okręgowemu w Białymstoku, Sądowi Rejonowemu dla Warszawy Pragi-Południe w W., Sądowi Rejonowemu Gdańsk-Północ w Gdańsku, Sądowi Rejonowemu Katowice-Wschód w Katowicach, Sądowi Rejonowemu w Sopocie, Sądowi Rejonowemu w Kartuzach, Sądowi Rejonowemu w Gdyni, Sądowi Rejonowemu w Starogardzie Gdańskim, Sądowi Rejonowemu w Braniewie, Sądowi Rejonowemu w Gryficach, Sądowi Rejonowemu w Radomiu, Sądowi Okręgowemu w Radomiu, Sądowi Rejonowemu dla Krakowa Nowej Huty w Krakowie, Sądowi Okręgowemu w Warszawie, Sądowi Okręgowemu Warszawa - Praga w Warszawie, Sądowi Okręgowemu w Słupsku, Sądowi Okręgowemu w Elblągu, Sądowi Okręgowemu w Szczecinie, Sądowi Okręgowemu w Krakowie, Sądowi Apelacyjnemu w Krakowie, Sądowi Okręgowemu w Katowicach, Sądowi Apelacyjnemu w Katowicach, Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie, Sądowi Najwyższemu w Warszawie oraz Komornikowi Sądowemu przy Sądzie Rejonowym Gdańsk - Północ w Gdańsku R. R. (1)**

o zadośćuczynienie

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Płocku

z dnia 14 grudnia 2015 r. sygn. akt I C 2584/14

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od J. J. na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa adwokackiego w postępowaniu apelacyjnym.**

Sygn. akt I ACA 98/16

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 29 października 2014r. powód J. J. wniósł o zasądzenie na jego rzecz tytułem zadośćuczynienia od pozwanego Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Wejherowie, Sądu Rejonowego Gdańsk – Południe w Gdańsku, Sądu Okręgowego w Gdańsku, Sądu Apelacyjnego w Gdańsku, Sądu Rejonowego w Białymstoku, Sądu Okręgowego w Białymstoku, Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi – Południe w W., Sądu Rejonowego Gdańsk – Północ w Gdańsku, Sądu Rejonowego Katowice -Wschód w Katowicach, Sądu Rejonowego w Sopocie, Sądu Rejonowego w Kartuzach, Sądu Rejonowego Gdańsk- Południe w Gdańsku, Komornikowi Sądowemu przy Sądzie Rejonowym Gdańsk – Północ w Gdańsku R. R. (2), Sądu Rejonowego w Gdyni, Sądu Rejonowego w Starogardzie Gdańskim, Sądu Rejonowego w Braniewie, Sądu Rejonowego w Gryficach, Sądu Rejonowemu w Radomiu, Sądu Okręgowemu w Radomiu, Sądu Rejonowego dla Krakowa – Nowej Huty w Krakowie, Sądu Okręgowego w Warszawie, Sądu Okręgowego dla Warszawy – P. w W., Sądu Okręgowego w Słupsku, Sądu Okręgowego w Elblągu, Sądu Okręgowego w Szczecinie, Sądu Okręgowego w Krakowie, Sądu Apelacyjnego w Krakowie, Sądu Okręgowego w Katowicach, Sądu Apelacyjnego w Katowicach, Sądu Apelacyjnego w Warszawie i Sądu Najwyższego w Warszawie kwoty 80.0000zł oraz od pozwanych : P. R. i Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym Gdańsk -Północ w Gdańsku R. R. (2) kwoty 20.000 zł oraz zasądzenie od pozwanych kosztów procesu.

Postanowieniem z dnia 28 maja 2015r. Sąd Okręgowy w Płocku postanowił wyłączyć do odrębnego rozpoznani i rozstrzygnięcia żądanie powoda skierowane przeciwko P. R. o zadośćuczynienie.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał sygnatury akt spraw, w których wydano niekorzystne dla niego rozstrzygnięcia.

Według powoda działania związane z wydaniem niekorzystnych rozstrzygnięć procesowych, spowodowały u niego uczucie dyskryminacji, lekceważenia, instrumentalnego traktowania, stanowiły wykorzystanie jego położenia życiowego w związku z przebywaniem w warunkach izolacji penitencjarnej. Zdaniem powoda, takie działania spowodowały u niego pogorszenie się stanu zdrowia polegające na zwiększonym nadciśnieniu, bólach zawrotach głowy, bólach wątroby i żołądka, depresji i stanach depresyjnych. Powód wskazał, że z uwagi na te schorzenia jest pod stałą opieką medyczną, zażywa leki, nie może właściwie funkcjonować w społeczeństwie.

Pozwany Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym Gdańsk – Północ w Gdańsku R. R. (2) wniósł o oddalenie powództwa w całości jako bezzasadnego. Podniósł, że jego działania były wykonywane rzetelnie i zgodnie z obowiązującym prawem. Pozwany działał w oparciu o normy postępowania egzekucyjnego, bez zbędnej zwłoki, przy czym skargi na przewlekłość postępowania były oddalane jako bezzasadne.

Pozwany Skarb Państwa reprezentowany przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa wniósł o oddalenie powództwa jako bezzasadnego. Strona pozwana podniosła, że poza wskazaniem sygnatur spraw sądowych, powód w istocie zaniechał wskazania w jakich to czynnościach sądów upatruje przewlekłości postępowania. W ocenie strony pozwanej, powództwo wytoczone przez J. J. powinno być postrzegane w charakterze uzewnętrznionego przejawu skrajnego niezadowolenia powoda z dotychczas wydanych przez sądy rozstrzygnięć z jego udziałem.

Wyrokiem z dnia 14 grudnia 2015r. Sąd Okręgowy w Płocku oddalił powództwo oraz zasądził od J. J. na rzecz Skarbu Państwa – Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 3600 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Powyższe rozstrzygnięcie oparte zostało na następujących ustaleniach stanu faktycznego:

J. J. był stroną, bądź uczestnikiem w szeregu postępowaniach sądowych, które inicjował. W odniesieniu do żadnego z tych postępowań nie doszło do wydania we właściwym postępowaniu prejudykatu, który stwierdziłby niezgodność z prawem orzeczeń sądowych wydanych w tych sprawach. Powód od dnia 1 lutego 2000 r. przebywa w warunkach izolacji penitencjarnej w Zakładzie Karnym w S., wcześniej przez dłuższy okres czasu przebywał w Areszcie Śledczym w W., nie pracuje, nie posiada dzieci.

Sąd I instancji oddalił wnioski dowodowe zgłoszone przez powoda jako nieprzydatne w sprawie (art. 217 § 3 k.p.c.).Zbędne było w istocie zapoznanie się przez Sąd I instancji z aktami spraw wymienionych przez powoda w pozwie, z uwagi na brak skonkretyzowanych zarzutów dotyczących rzekomych wadliwości i błędów procesowych. Nie

istniej dowód z akt sprawy - powód nie wskazał natomiast konkretnych dokumentów znajdujących się w aktach spraw, które miałyby zostać zaliczone w poczet materiału dowodowego.

Zbędne było także, w ocenie Sądu I instancji zapoznawanie się z dokumentacją medyczną powoda oraz dopuszczanie dowodu z opinii biegłych lekarzy. Powód nie wskazał, że cierpi na jakiegokolwiek schorzenie, mogące pozostawać w adekwatnym związku przyczynowym z faktem uczestniczenia w setkach postępowań sądowych, inicjowanych przez niego, z ewidentnym nadużywaniem prawa do sądu.

Przy takich ustaleniach stanu faktycznego Sąd I instancji wywiódł, że powód nie wykazał przesłanek odpowiedzialności pozwanych opisanych w dyspozycji art. 417 § 1 k.c.

Przede wszystkim, w ocenie Sądu I instancji, nie może być mowy o bezprawności działania pozwanych, które to podmioty podejmowały czynności w ramach obowiązującego porządku prawnego.

W rozpoznawanej sprawie bezsporne było, że nie wydano we właściwych postępowaniach prejudykatów, które stwierdzałyby niezgodność z prawem kwestionowanych przez powoda orzeczeń sądowych, co wyklucza możliwość przypisania odpowiedzialności deliktowej w zakresie objętym żądaniem pozwu. Postępowania wszczęte przez powoda (skargi na przewlekłość postępowań) nie wykazały bezprawnych działań Skarbu Państwa. Wnoszone skargi zostały oddalone lub odrzucone (na co wskazał w pozwie sam powód). Sąd rozpoznający roszczenia odszkodowawcze nie może samodzielnie ustalić niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia sądu. Powód domagając się odpowiedzialności deliktowej Skarbu Państwa nie przedstawił żadnych okoliczności uzasadniających przyjęcie bezprawności działania lub zaniechania sprawcy przy wykonywaniu władzy publicznej, szkody oraz normalnego z związku przyczynowego pomiędzy bezprawnym zachowaniem sprawcy a szkodą. Co do zasady brak jest podstaw do przyjęcia odpowiedzialności Skarbu Państwa.

Sąd I instancji przeanalizował także stan faktyczny w niniejszej sprawie przez pryzmat regulacji zawartej w art. 417² k.c. i uznał, że brak jest podstawy do przyjęcia odpowiedzialności Skarbu Państwa. Sąd I instancji wskazał, że brak jest podstaw do zastosowania tego przepisu w niniejszej sprawie.

W ocenie Sądu I instancji brak było także podstaw do przyjęcia odpowiedzialności Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym Gdańsk – Północ w Gdańsku R. R. (2) na podstawie art. 415 k.c. w zw. z art. 448 k.c., bowiem powód nie wykazał bezprawności działania osoby piastującej funkcję komornika sądowego, nie została wykazana szkoda niemajątkowa, ani też związek przyczynowy pomiędzy działaniem organu egzekucyjnego a rzekomą szkodą powoda. Z powodu braku bezprawności, roszczenie powoda oceniać należy jako bezzasadne również w świetle uregulowania w art. 23 ust.1 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji (Dz.U. z 2015r. poz.790).

O kosztach postępowania Sąd I instancji orzekł na podstawie art. 98 k.p.c.

Apelację od powyższego rozstrzygnięcia złożył powód.

Skarżący zarzucił rozstrzygnięciu, że orzeczenie jest nietrafne z przyczyn naruszenia prawa materialnego i procesowego.

Skarżący podniósł, że nie miał możliwości brania udziału w procesie i nie przyznano mu pełnomocnika z urzędu, w ocenie skarżącego zachodziła zatem nieważność postępowania. Poza tym, w ocenie skarżącego, Sąd I instancji oparł się na odpowiedzi na pozew pozwanego, nie odniósł się do materiału dowodowego, takich jak zeznania powoda, akta spraw, dokumentacja lekarska, opinie biegłych. W ocenie skarżącego było to niedopuszczalne i stanowi przejaw arbitralności decyzyjnej, co stanowi ograniczenie prawa do obrony. Nadto skarżący podniósł, że obciążenie go kosztami zastępstwa procesowego strony pozwanej stanowi naruszenie art. 102 k.p.c.

W konkluzji skarżący wniósł o zmianę wyroku i uwzględnienie powództwa, ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje :

Apelacja nie jest zasadna.

Wbrew zarzutom skarżącego, Sąd I instancji dokonał prawidłowych ustaleń stanu faktycznego, znajdujących oparcie w zebranych w sprawie materiale dowodowym i trafnie określił konsekwencje prawne z nich wynikające.

Ustalenia stanu faktycznego poczynione przez Sąd I instancji, Sąd Apelacyjny przyjmuje za własne bez konieczności ponownego ich przytaczania.

W szczególności, całkowicie chybiony jest sformułowany przez skarżącego zarzut nieważności postępowania poprzez pozbawienie powoda możliwości działania. Powód był powiadamiany o wszystkich terminach rozprawy, zwrotne potwierdzenia odbiorów odpisów powiadomień załączone są do akt sprawy. Powód złożył w rozpoznawanej sprawie wnioski o ustanowienie dla niego pełnomocnika z urzędu. Postanowieniem z dnia 29 grudnia 2014r. Sąd Okręgowy w Płocku oddalił ten wniosek (postanowienie –k. 20). Na postanowienie to powód złożył zażalenie, które zostało oddalone jako bezzasadne postanowieniem Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 9 kwietnia 2015r., w sprawie sygn. akt I ACz 449/15 (postanowienie –k. 46).W uzasadnieniu tego rozstrzygnięcia Sąd Apelacyjny wskazał, że powód nie wykazał potrzeby ustanowienia dla niego pełnomocnika z urzędu. Podejmowane przez powoda czynności procesowe nie wskazywały na jego nieporadność. Lektura samodzielnie sporządzanych pism procesowych nie pozwalała kwestionować poglądu, że skarżący potrafi w zrozumiały i poprawny sposób przedstawić swoje stanowisko procesowe oraz wykazał orientację w regułach rządzących procesem cywilnym. Skarżący w sposób niezwykle intensywny korzystał z przysługujących mu instytucji procesowych.

W tym stanie rzeczy brak jest jakichkolwiek postaw do twierdzenia, że w przedmiotowej sprawie zaistniały przesłanki opisane dyspozycją art. 379 pkt 5 k.p.c. Procedowanie w rozpoznawanej sprawie w żadnym razie nie było dotknięte nieważnością.

Zgodzić należy się z Sądem I instancji, że powód nie wykazał zasady odpowiedzialności pozwanych. Okoliczność ta czyniła w istocie zbędnym dopuszczenie dowodów z dokumentacji lekarskiej, czy opinii biegłych na okoliczność rozmiaru rzekomej szkody powoda, spowodowanej działaniami pozwanych.

Jak trafnie zauważył Sąd I instancji, w rozpoznawanej sprawie bezsporne było, że nie wydano we właściwych postępowaniach prejudykatów, które stwierdzałyby niezgodność z prawem kwestionowanych przez powoda orzeczeń sądowych, co wyklucza możliwość przypisania odpowiedzialności deliktowej w zakresie objętym żądaniem pozwu. Postępowania wszczęte przez powoda (skargi na przewlekłość postępowań), nie wykazały bezprawnych działań Skarbu Państwa. Wnoszone skargi zostały oddalone lub odrzucone (na co wskazał w pozwie sam powód). Sąd rozpoznający roszczenia odszkodowawcze nie może samodzielnie ustalić niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia sądu.

Skoro skarżący nie kwestionował tej okoliczności, że w żadnym z postępowań nie wydano właściwych prejudykatów, które stwierdzałyby niezgodność z prawem kwestionowanych przez powoda orzeczeń, nie było potrzeby sięgania do akt kilkudziesięciu postępowań wskazywanych przez powoda. Nadto, zgodzić się trzeba z Sądem I instancji, że procedura cywilna nie zna pojęcia „dowodu z akt”, dowodem mogą być skonkretyzowane dokumenty znajdujące się w aktach.Powód ograniczył się jedynie do przedstawienia listy kilkudziesięciu spraw, bez wskazania dokumentów znajdujących się w tych aktach, które miałyby stanowić dowód w niniejszej sprawie.

Jest także okolicznością niekwestionowaną przez powoda, że żadna z kilkudziesięciu skarg na przewlekłość postępowania składanych przez powoda nie została uwzględniona – wszystkie zostały odrzucone bądź oddalone. Nie ma zatem żadnych podstaw do twierdzenia, że postępowania w tych sprawach były prowadzone w sposób przewlekły. W tym stanie rzeczy nie było potrzeby dopuszczenia dowodu z przesłuchania powoda w charakterze strony, bowiem okoliczność ta jest przez powoda niekwestionowana, a ma ona zasadnicze znaczenie dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy.

Skoro nie została wykazana przesłanka bezprawności działania pozwanych, zasadnie Sąd I instancji oddalił wnioski powoda o załączenie dokumentacji lekarskich powoda, czy dopuszczenie dowodu z opinii biegłych, bowiem dowody te nie miały istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy (art.227 k.p.c.).

Rację ma Sąd I instancji, że powód domagając się odpowiedzialności deliktowej Skarbu Państwa, nie przedstawił żadnych okoliczności uzasadniających przyjęcie bezprawności działania lub zaniechania sprawcy przy wykonywaniu władzy publicznej, szkody oraz normalnego z związku przyczynowego pomiędzy bezprawnym zachowaniem sprawcy a szkodą. Co do zasady brak jest podstaw do przyjęcia odpowiedzialności Skarbu Państwa. Na podstawie art. 417 §1 k.c.

Zgodzić należy się z Sądem I instancji i w tym zakresie, że brak jest podstawy do przyjęcia odpowiedzialności pozwanych na zasadzie art. 417² k.c. , bowiem działania organów sądowych objętych niniejszym postępowaniem nie miały charakteru bezprawnego i nawet przy hipotetycznym założeniu, że doszło do pogorszenia się stanu zdrowia powoda z uwagi na tok kilkudziesięciu postępowań inicjowanych przez samego powoda, to taki ewentualny uszczerbek na zdrowiu i tak nie uzasadnia zasądzenia jakiegokolwiek kwoty na rzecz powoda, bowiem nie przemawiają za tym zasady słuszności – powód takich szczególnych okoliczności, które dotyczyłyby jego osoby nie wykazał. Powód, istotnie ma ograniczoną możliwość funkcjonowania w społeczeństwie, ale jest to wynikiem tego, że odbywa długoletnią karę pozbawienia wolności za popełnione przestępstwo, a nie następstwem czynności podejmowanych przez sądy na skutek dziesiątek spraw inicjowanych przez powoda.

Rację ma Sąd I instancji i w tym zakresie, że brak było także podstaw do przyjęcia odpowiedzialności Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym Gdańsk – Północ w Gdańsku R. R. (2) na podstawie art. 415 k.c. w zw. z art. 448 k.c., bowiem powód nie wykazał bezprawności działania osoby piastującej funkcję komornika sądowego, nie została wykazana szkoda niemajątkowa, ani też związek przyczynowy pomiędzy działaniem organu egzekucyjnego a rzekomą szkodą powoda. Skargi powoda na przewlekłość postępowania prowadzonego przez komornika także zostały oddalone. Z powodu braku bezprawności roszczenie powoda oceniać należy jako bezzasadne również w świetle uregulowania w art. 23 ust.1 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji (Dz.U. z 2015r. poz.790).

Prawidłowo także Sąd I instancji zastosował zasadę odpowiedzialności za wynik procesu, opisaną dyspozycją ar. 98 k.p.c., do rozstrzygnięcia w przedmiocie kosztów procesu. Reguła ta jest podstawową zasadą rozstrzygania o kosztach procesu. Skoro powód przegrał proces, winien zwrócić stronie pozwanej koszty zastępstwa procesowego.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, w rozpoznawanej sprawie brak jest podstaw do rozstrzygnięcia o kosztach procesu na zasadzie słuszności, opisanej w dyspozycji art. 102 k.p.c.. Po stronie powoda nie zachodziły żadne szczególnie uzasadnione wypadki, które przemawiały za zwolnieniem powoda od obowiązku poniesienia kosztów postępowania. Powód inicjuje dziesiątki bezzasadnych postępowań sądowych w sądach w całej Polsce, czym ewidentnie nadużywa prawa do sądu, w tym stanie rzeczy brak jest podstaw do przyjęcia, że powód nie powinien być obciążony kosztami, które generuje swoimi działaniami.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Apelacyjny oddalił apelację jako bezzasadną na podstawie art. 385 k.p.c.